

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 8 (iskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in držnikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21-60, polletna K 10-80, četrtletna K 5-40, mesečna K 1-80; za Nemčijo celoletno K 26-40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36-—.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inserati: enostopna pettivrstica 80 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inserate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštnine proste.

Štev. 318.

V Ljubljani, v petek dne 28. junija 1912.

Leto II.

Vabilo na naročbo.

Zarja izhaja vsak dan ob 11. dopoldne in tane naročnina

Za avstro-ogrsko kraje:	
celoletna	K 21-60
polletna	10-80
četrtletna	5-40
mesečna	1-80

Za Nemčijo:	
celoletna	K 26-40
polletna	13-20
četrtletna	6-60
mesečna	2-20

Za ostalo inozemstvo celoletno 36 kron in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnino je pošiljati naprej.

Posamezna številka 8 vin. v administraciji in tobakarnah.

Naročnina se pošilja pod naslovom: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani.

Ogrske počitnice.

Včeraj se je ogrski državni zbor odgodil. Snide se zopet dne 17. septembra. Časa za počitek ima torej dovolj. Tisza in njegov mameluk si lahko oddahnejo in policija tudi.

Ogrski državni zbor! Od nekdaj je znal ta parlament, ki nima prav nič opraviti z modernim parlamentarizmom, igrati veliko komedijo in povzročati, da se je o njem govorilo in pisalo kakor o kakšnem starem, velikem, v zgodovini človeštva odločujočem parlamentu. Nikogar ni zastopal ta parlament izvenjski par tistih deloma bogatih, deloma hohštaplarskih družin, ki so imele svoje člane v poslanski in v magnatski zbornici. Ali napihovati se je znal, kakor da je v njem središče sveta, okrog katerega se suče usoda vsega človeškega rodu. In z bombastičnimi frazami, s šmokovskimi deklaracijami je znal pri nezadostno poučenih ljudih zlasti v tujini zbuditi mnenje o čudnih političnih lastnostih, o izredni naprednosti, o vzorni značajnosti, ki je baže v njem doma. Tudi za duševno življenje velja zakon teže: gibčnost človeškega mišljenja ni prevelika in mnenje, ki se vsadi v glave izgine precej težko iz narodnih lobanj. Nazori, ki so se po svetu gojili o »Madjarih«, so se porodili večinoma v preteklosti, pa so ostali v možganih, dasi niso bili takrat popolnoma pravilni, nastali in dasi se je izza tistih časov to spremenilo, da je že davno laž, kar je bila nekdaj resnica.

Ves svet je bil nekdaj poln lepe poetične bajke o »vitežkem in svobodoljubnem madjarskem narodu«. Deloma je spisala to bajko starejša zgodovina z vsakovrstnimi boji, revolucijami in revolucijami; največ pa je storilo leto 1848., ko so se Madjari navidezno bojevali za svobodo. Navidezno — to je treba poudarjati; zakaj v resnici je bilo marsikaj drugače nego pripoveduje pristranska zgodovina. Cilji revolucije leta 1848. so imeli neizrecno malo stika s svobodo; madjarski fevdalizem se je bojeval za neodvisnost od krone, toda ne zato, da bi priboril svobodo ogrskemu prebivalstvu ali pa vsaj madjarskemu narodu, ampak le zato, da bi zavaroval sebi neomejeno politično in gospodarsko izkoriščanje na Ogrskem, da bi utrdil svojo brezobzirno vladno.

Ali če je bilo v tistih bojih vsaj nekaj sim-

patične romantike, je moralo vse, kar je pozneje uganjala madjarska oligarhija, odbiti vsakega demokratičnega človeka. Tudi pozneje, v ustavni dobi, so se venomer nadaljevali boji visoke in male aristokracije s krono. Cilj pa je bil vedno enak vedno je šlo za neomejeno moč kliče. Celo fraza o madjarstvu je bila zlagana, in zlagano je bilo geslo, da gre za madjarski narod. Zakaj v javnem življenju sploh ni bilo tega naroda in ga pravzaprav še danes ni. Politično je madjarski narod enako brezpraven kakor vsi na Ogrskem živeči narodi, in gospodarsko je enako izkoriščen kakor njegovi sosedi. Brez pooblastila, samozvana govori tolpa bečarjev v njegovem imenu, ker je narodni plašč še vedno dobra draperija in koristna odeja za vsako zatiranje in izkoriščanje. Kar je v politiki one gentryje res madjarskega, ni narodno v etničnem zmislu; da zatira vladajoča klika s posebno vmeno jezika, šolstvo in kulturo nemadjarskih narodov, izvira iz špekulacije, zakaj čredo, ki je zbrana v enem hlevu, je laže striti in skubsti, kakor po raznih pašnikih razkropljena jata. Razumtega pa je še vsak tiran vsiljeval vse svoje šege vsem ljudem, ki jih je mogel doseči.

V starem kolobarju se suče madjarska oficijelna politika še vedno. Vladajoča stranka se lahko imenuje kakorkoli se hoče; njeno stremjenje gre vedno na dve strani: Neodvisnost od krone in privilegij absolutnega izkoriščanja. Včasih pa postane eno stremjenje nevarno drugemu. Dostikrat se je že v zgodovini ponovila znana igra: Kadar postane plemiška revolta nevarna najvišjim krogom, si izkušajo pomagati s tem, da pokličejo ljudstvo na pomoč. To se je zgodilo tudi na Ogrskem. In ko je nastalo vprašanje, ali naj se vladajoča klika s primernim rabatom pobota z dvorom, ali pa naj odpre vrata zakonodajstva svojem ljudstvu, ni premišljala bečarska drhal niti trenutek. Napravila je z »Dunajem« kompromis in dosegla, da so ostali ključji parlamenta v njenih rokah.

Brambna reforma ni bila za madjarske mogotce nič drugega kakor sejmarско sredstvo. Nikdar ji ni bilo na tem ležeče, da bi obvarovala ljudstvo prevelikih bremen. Le zato je prej ni dovolila, ker je pričakovala izdatno odškodnino za svojo pritrditev. Kupčija je bila tedaj in se ni posrečila niti grofu Khuenu. Krona ni hotela plačati zahtevane cene in zopet je nastala nevarnost, da se pokličejo brezpravne množice na pomoč. Nastalo je vprašanje: Brambna reforma ali volilna reforma? Tedaj je stopil Tisza na plan: Vse, le splošne in enake volilne pravice ne!

Na Dunaju so hvalili Tiszo kot patriota, kot lojalnega moža. Nikdar niso bile vrhovnemu bečaru take misli v glavi. Potepal je zakon, raztrgal je poslovnik, oskrnil je parlament, prisleparil je glasovanje — ali nič ne iz ljubezni do brambne reforme, iz lojalnosti, iz monarhistične vdanosti, temveč vse le iz sovraštva do splošne volilne pravice. Brambna reforma je koncesija, splošna in enaka volilna pravica je požraz.

Tisza je s svojim zločinskim barbarizmom še enkrat rešil privilegij vladajoče klike. In zdaj je prepričan, da gre lahko mirno na počitnice. Kadar se parlament zopet snide, mu morda ne bo nič na tem ležeče, da bi ostal še predsednik državnega zbora. To je bila zanj le epizoda, ob kateri je pokazal, da je Lukacs in vsak drugi le peto kolo, kadar sede sam, on, Štefan Tisza,

na voz. Njegovi cilji so višji kakor predsedniški stol v poslanski zbornici. Lukacs je bil pripravljen skleniti z opozicijo kompromis za volilno reformo, nečeden kompromis, ali vendar kompromis. Tisza ne mara nobene sprave, ker ne mara demokratične volilne pravice. In njegovo hrepenenje drži tja, kjer misli, da bo z odločilnim uspehom lahko preprečil ljudstvu vstop v parlament.

V zasedanju, ki se je včeraj zaključilo, je Tisza zmagal. Z bečarskimi, z gnusnimi, z zločinskimi sredstvi — ali zmagal je. Toda to je bilo mogoče v parlamentu, čigar ogródje je kričeval privilegij, v parlamentu, ki je zgrajen s podkupovanjem, z nasilstvom in z vsakovrstno korupcijo. Od tega parlamenta pač ne pričakuje ljudstvo na Ogrskem ozdravljenja. Zanašati se sme le na svojo moč, in nanjo se zanaša. Kadar pa stopi ljudstvo s popolno zavestjo svoje sile na noge, bo tudi železni Tisza le krhko steklo. Na čelu ljudstva, ki bo zmagalo tudi na Ogrskem, ljudstva, ki ne pozna počitnic, kadar so bečarski mogotci v letoviščih in igralnicah, pa koraka socialna demokracija z zastavo boja in zmage.

Volilna borba v Rusiji.

Na jesen poteče zakonodajna doba tretje dume in priprave za nove volitve so že v polnem teku. Vlada in politične stranke razvijajo vse svoje sile. Vladni krogi se trudijo na vso moč, da bi prišli v četrto dumo prav tako pokorni in poslušni poslanci, kakor so bili v tretji dumi. Oubernatorjem je razposlana okrožnica z ukazom, da naženo k volilnim žarom vse ljudi, ki so kakorsibodi odvisni od samoderžavja in birokracije. Sveti sinod zabijača duhoventstvu, da v pridigah agitira za vladne stranke.

Politične stranke so se čisto jasno razločile na tri tabore. Črnosotensko desnico tvori »Zveza resničnih ljudskih ljudi«, nacionalisti in oktrobisti. Vse te stranke so sklenile za vse volilne okraje kartel in postavljajo povsodi skupne kandidate. Vsa Rusija je polna njihovih hrukih shodov in kričave agitacije.

Poslanci »Zveze« in nacionalisti se v tretji dumi niso v ničemer ločili, ne po programu, ne po svojem delu. »Nacionalisti« je pravzaprav le lokalno ime za »resnično ruske ljudi« v zapadni Rusiji. Po socialnem značaju so v teh strankah zastopani večinoma veleposestniki, pristaši robe, in višja duhovščina, ki ovladujejo deželo s svojimi nezmernimi posesti in ogromnim bogastvom. Njih program je nazadnjaški do kosti: Samoderžavje, pravoslavje in narodnost — po naše bi rekli: vse za vero, dom, cesarja!

Samoderžavje, to se pravi po domače: preganjanje vsega ljudskega gibanja, ovladovanje neizobraženih kmečkih mas s pomočjo bajonetov in policije. V tretji dumi so si ti črnosotenci trudili na vso moč, da bi onemogočili parlamentarno vladno in izpremenili dumo v birokratski departement. Njih trud ni ostal brez uspeha. V četrto dumo gredo ti ljudje z enakimi nameni.

Pravoslavje — sveta vera — je poleg bajonetov najzidatnejše orožje v boju zoper revolucijo. Pravoslavna duhovščina se hoče polastiti šole, da bi s tem večjim uspehom vzgajala ljudstvo v strahu božjem, v ljubezni do carja in cerkve in v pokorščini napram oblastem. Pravoslavje naj zaduši vsako svobodno mišljenje in naj v carjevih podložnikih zbudi ljubezen do domovine.

Narodnost, to je preganjanje židov, ki jih treba uničiti in pokončati s krvavimi pogromi. S svojim antisemitizmom izvajajo črnosotenci dobesedno izrek vsega mogočnega ministra Plehveja, ki je dejal: »Židom onemogočimo življenje v Rusiji; polovico jih izselimo v Ameriko, en del jih pogine od gladi, a drugi del jih pobijemo.« Poleg preganjanja židov se skriva za narodnostjo preganjanje Fincev, Poljakov, Ukrajincev, Armencev itd. Ruski nacionalizem skuša uničiti vse te narodnosti in razdeljati njih kulturo.

Desnica je v tretji dumi diktirala vladi svoje zahteve in carska vlada jih je slepo izvrševala. Zahtevali so, da se po ruskih selih naselijo premožni kmetje — opora prestola, ne da bi izgubili posestniki ped zemlje, ne da bi odstopili eno samo deblo svojih gozdov. Vlada je brutalno razrušila rusko »obščino« — delež kmetov je postal plen bogatih vaških špekulantov.

Plemska zveza je zahtevala od vlade, da pošlje v revolucionarne ruske vasi, nad kmetopuntarje rablja z vešali, da ustanovi vojna sodišča, ki obesaajo brez posebne procedure — carjeva vlada je ugodila plemeniti želji, saj se ruski carji odnekdaj proglašajo za prve plemenitaše v državi.

Upanja na zmago imajo črnosotenci mnogo — zanje je skovana volilna reforma, ki je demokratičnim ljudskim masam ugrabila vpliv na sestavo dume in ki je posadila v tretjo dumo 140 resnično ruskih ljudi, dočim jih je v drugi dumi bilo le 7.

Oktoobrski se od črnosotencev prav malo razlikujejo. Prišteva se jim ruska industrijska buržvazija in velik del veletrškega meščanstva. Do revolucije in še na začetku revolucije so mislili na ustavo; ali ko se je proletariat in demokracija po porušenju samoderžavja lotil buržvazije, ko so si revolucionarni kmetje in delavci vzeli koalicijsko svobodo in politične pravice, so kmalu izginile konstitucionalne muhe iz glav velike ruske buržvazije in preplazeno se je zatekla v naročje omajanega samoderžavja proseč za pomoč bajonetov. Delovanje oktrobistov v dumi je krvava osveta nad revolucijo, je dolga veriga reakcionarnih dejanj. Nobena stranka v evropskih parlamentih ne pozna tako dobro klečeplazenja pred vlado kakor oktrobisti. Dasi po številu zelo močni — imeli so v dumi 124 poslancev — so izročili vladi eno parlamentarno pravico za drugo; s pomočjo črnosotencev so izpremenili dumo v vladni departement in so na vsak vladni naklep uslužno pritisnili svoj pečat. Volilni red in vladna naklonjenost jim zagotavlja tudi v četrtri dumi vodilno vlogo.

Liberalni tabor v ruski dumi zastopajo v glavnem kadeti (po začetnicah k. d. = konstitucionalni demokratje). Takozvana napredna stranka, ki se je baš v tem volilnem gibanju začela organizirati, je sestavljena iz liberalcev, ki so zapustili kadete, ker so jim preveč radikalni in ker imajo na grbi nekaj revolucionarnih grehov, zlasti po razpustu prve dume, ko so izdali znani viborški manifest.

Kadeti so stranka liberalnega meščanstva in inteligence. Absolutistična birokracija brez kontrole je zagrešila mukdensko in čušimsko katastrofo in poglala velik del buržvazije v opozicijo. Kadeti so dosledni konstitucionalisti, ampak ogromno zaostajajo za francosko buržvazijo ob veliki revoluciji v boju s starim sistemom: prekrepek proletariata je ruski opozicio-

pa ne smem zakasniti.

»Ej, saj ne zakasnite, nasprotno! Ob treh se odpeljeva in pred peto bova v Rimu... Drazestneje volje mi v somraku, in obljubujem Vam prekrasen solnčni zahod.«

To je bilo tako priporočljivo, da je duhovnik, ki ga je toliko ljubeznivosti in dobre volje popolnoma pridobil, moral sprejeti. Preživela sta torej jako ugodno uro v razgovoru o Rimu, o Italiji in o Franciji. Za trenutek sta se še enkrat povzpela do Frascati, kjer je hotel grof govoriti še z nekim podjetnikom, in ko je ura bila tri, sta se odpeljala, gugačoca se na mehkih blazinah viktorije. Konja sta šla v lahkem diru. Resnično, ta povratek v Rim skozi neskončno golo Kampanjo, pod širnim jasnim nebom ob čudežnem večeru, najlepšem vseh jesenskih večerov, je bil krasen.

Ali najprej je morala viktorija v ostrem diru navzdol po frascatskem klancu, venomer skozi vinograde in oljčne gaje. Tlakovana cesta je bila slabo obljubena; videti je bilo k večjemu nekoliko kmetov s starimi klobuki, bel mezeg, pa kakšen voziček, ki ga je vlekel osel. Le ob nedeljah se oživljajo vinske trgovine in prihajajo rokodelci, da povzijejo po okoliških hišicah v miru nekoliko kozjega mesa. Na nekem cestnem ovinku je bil monumentalen vodomet. Cela čreda ovac je prihajala po cesti in zaprla za trenutek kočiji pot. Ali v ozadiju prožnega valovja neskončno rdeče Kampanje se je venomer kazal oddaljeni Rim v sinjem večernem sopolu, in čim nižje je prihajal voz, tembolj se je zdelo, kakor da se mesto pogreza. Prišel je trenutek, ko je bilo v enaki črti s horizontom le še kakor tenka siva preproga, na kateri je le nekoliko od solnca odsijanih pročelij kazalo belkaste pege. Potem se je pogreznilo v zemljo; utonilo je pod silnim valom neskončnega polja,

EMILE ZOLA:

Rim.

(Dalje.)

Odtod se vzpenja cesta do Castel Gandolfo, ki čepi kakor bel ptič na svoji skali med jezerom in morjem in ga hladi prijetna sapa vedno, celo ob najbolj vročih poletnih urah. Nekdaj je bil glasovit zaradi papežev v ille, kateri je Pij IX. rad prebival dneve brez dneva, kler pa se Lev XIII. nikoli ni prikazal. Potem se spušča cesta zopet navzdol in zopet začenejo graditi; glasovito je to drevje zaradi svoje silne gradni; v dveh vrstah stoji dvesto- in tristo-velikosti s svojimi zvinitimi udi. Naposled se letni velikani s svojimi zvinitimi udi. Naposled se pride v Albano, v malo mesto, ki ni tako snažno in tako modernizirano kakor Frascati, zemeljski kotic, ki si je ohranil še nekaj duha svojega nekdanjega divjega značaja. Potem pride še Arccia s palačo Chigi, z gozdnatimi griči in z mostovi, ki se razpenjajo čez senčnate pre-pade, potem Genzano, potem Nemi, drugo bolj osamljeno in divje od drugega, oboje izgubljeno pod pečnami in drevjem.

Oj, Nemi! Kakšne neizbrisne spomine si je Pierre ohranil! To Nemi na bregu svojega jezera, to je daljave neizrecno dražestno in očarljivo Nemi, ki kliče stare legende in iz zelenja skrivnostnih voda se dvigajo mesta Vil v spomin! Ali kadar pride človek naposled sem, se mu pokaže gnusno nesnažno, propada posev, in v Orsinijev stolp se dviga nad njim kakor hudoben duh iz starih časov, kakor da varuje divje šege, silne strasti in sunke z nožem. Odtod je bil tudi oni Santobono, čigar brat je moril in ki je bil sam vidi, kakor da gori v njem plamen morila. Njegove zločinske oči so se svetile kakor živa žerjavica. In jezero — se svetilo kakor v to žrelo, v to skledo padla in ugasla luna. Ta skleda je videti še globokejša

in ožja kakor ona albanskega jezera in je obrasla s čudovito močnim in gostim drevjem. Pijanje, brestje in vrbovje prepleta svoje veje in se razteza do brega kakor zelena reka. Ta strašna plodovitost prihaja od večnega vodnega para, ki se neprenehoma razvija pod ognjevitim vplivom solnca; v tej dolbini se nabirajo solnčni žarki kakor v plavžu. Ta vloga je vroča in težka; drevoredi po bližnjih vrtovih se pokrivajo z zelenim mahom in goste megle napolnjujejo zjutraj ogromno votlino z belim parom kakor z dimom čarovniškega mleka, v katerem je silna hudobna moč.

Pierre se je dobro spominjal na svoj neugodni občutek pričo tega jezera, v katerem so se sredi čudežne okolice skrivale stare grozote in v katerem je navidezno spala skrivnostna vera z gnusnimi šegami. Videl ga je ob večernem mraku v senci njegovega gozdnega pasu, enak je bil motni strahovito negibni kovinski plošči, in ta čista ali globoka voda, ta samotna voda, na kateri ni bilo videti nobenega čolna, ta mrtva, vzvišena, grobnici podobna voda je zapustila v njem nepopisno žalost, tako otožnost, da bi umrl. Bil je obup velike, osamljene pohote, kadar se zemlja in voda od neme bolečine kali napenjata v vznemirljivi plodovitosti. Oj, ti temni, pogrezajoči se bregovi, to mračno, črno jezero, ki počiva tu na dnu!

Grof Prada se je začel smejati temu vtisku. »Da, da, res je; nemško jezero ni vsak dan veselo. Videl sem ga, ko je bilo oblačno, bilo je svinčene barve, in močni solnčni žarki ga niso ogreli, dasi so sijali nanj. Kar se mene, vem, da bi poginil od dolgega časa, če bi moral živeti ob tej goli vodi. Ali vseč je pesnikom in romantičnim ženam, takim, ki obožujejo veliko, strastno ljubezen s tragičnim zaključkom.«

Ko sta potem vstala, da bi popila kavo na terasi, je krenil razgovor na drugo pot.

»Nocoj je sprejem pri knezu Buongiovan-niju; ali ga mislite obiskati?« je vprašal grof. »Ja, tujca bo zanimivo, pa bi Vam svetoval, da ne zamudite prilike.«

»Da, vabilo imam«, je odgovoril Pierre. »Priatelj, gospod Narcisse Habert, atašé pri našem poslanstvu, mi ga je pribavil in me ima uvesti.«

Resnično, tistega večera je imela biti v palači Buongiovanini na korzu slavnost, paradni sprejem, kakršni se odigravajo le po dvakrat ali trikrat tekom zime. Pravili so, da prekosi nocojšnji večer vse dosedanje, kar se tiče sijaja, ker bo prirejen v proslavo zaroke Celije, male princesinje. Knez je nenadoma, ko je bil oklofutal hčer in se sam izpostavil nevarnosti, da ga zadene kap vsled strašnega napada jeze, vprilo mirne in blage trme mladega dekleta odnehal. Privolil je njeni poroki s poročnikom Atti-ljem, sinom ministra Sacca, in po vseh rimskih saloni, v beli in v črni družbi, je bilo vsled tega vse navskriž in narobe.

Grof Prada se je zopet razveselil.

»Oh, zagotavljam Vam, da doživite krasno igro! Vzhičen sem zaradi svojega dobrega bratranca Attilija; zakaj v resnici je jako pošten in dražesten fant. Za nič na svetu ne zamudim vstopa svojega ljubelega strica Sacca, ki je končno snel listnico poljedelskega ministrstva s Aljubce, v antično palačo Buongiovanini. To bo resnično izreden in krasen pogled... Moj oče, ki smatra vse z resne plati, mi je pravil, da zaradi tega vso noč ni zatisnil očesa.«

Obmolknil je, ali takoj je zopet nadaljeval: »Čujte, pol treh je že; pred peto ne dobite nobenega vlaka več. Veste li, kaj bi morali storiti? Z menoj se vrnite z vozom.«

Ali Pierre se je branil.

»Ne, ne! Prav lepo se Vam zahvaljujem, ali kositi moram s svojim prijateljem Narcissom,

nalni buržvaziji za petami, da bi se upala potrgati vse vezi z dosedanjim ustrojem. Najlepše jih označujejo londonske besede njih voditelja Miljukova — na desno in na levo: »Pri nas je, hvala Bogu, konstitucija in kadeti smo opozicija Njegovega Velikanstva« in »Delavski rdeči prapor je čunja, za katero nihče ne hodi«.

Delovanje kadetov v tretji dumi je dolga vrsta denuncijacij na demokracijo. Miljukov, Maklakov in drugi voditelji so v dumi ne enkrat izjavili, da so edini bojevniki zoper revolucijo, boljši od oktohrstov in črnotencev. Kadeti so podpirali vladu pri nje ropih na Daljnem vzhodu in v Perziji. Njihov publicist Peter Struve, svoj čas marksist, kuje agresivne napake na bližnjem vzhodu, označuje Ukrajince za izmišljotino revolucionarjev.

Če velja za desne stranke označba izrecne reakcije, lahko imenujemo kadete stranko protirevolucionarnega liberalizma.

Levi tabor tvorijo eseki (po začetnicah s. d. = socialni demokratje) in trudoviki.

Trudoviki se sestavljajo po večini iz malih kmetov. Stranka se je razvila iz t. zv. eserovcev (po začetnicah s. r. = socialni revolucionarji). Opustili so teroristično metodo in v svojem minimalnem programu, programu za sedanjost, opustili zahtevo po uvedbi demokratične republike. Namesto konfiskacije veleposestev zahtevajo odkup zemlje na korist kmetov.

Edino socialni demokratje so bili v tretji dumi dosledni branitelji demokracije in proletariata. Socialni demokratje niso smatrali tretje dume za kraj pozitivnega dela, temveč za tribuno, s katere jih sliši vsa demokratična in delavska Rusija, s katere kažejo ljudstvu razredni značaj meščanskih ustanov in strank.

Socialno demokratična volilna agitacija se vrši v vsej živahnosti in tajnosti. Centralni odbor je izdal volilni oklic, ki izjavlja, da delavstvo doseže svobodo le tedaj, če poruši samodržavje. Glavno geslo volilne proklamacije je: Po ustavodajalnem zboru do demokratične republike in osemurnega delavnika. Oklic poziva demokrate po mestih in male kmete, da se priključijo v boju zoper črnotence in liberalno buržvazijo delavskemu razredu, ki zahteva za kmete konfiskacijo vsega veleposestva, zasebnega, carjevega, cerkvenega, samostanskega in državnega.

Ljudje šibkih živcev le malokdaj vedo, kam naj se obrnejo. Učenjak trdijo, da je elektrika najboljše zdravilo, in sicer galvanski tok. Kdor se hoče poučiti o tem, naj naroči 80 strani broječo lepo upremljeno knjigo o zdravljenju z elektriko. Za ženske posebna izdaja. Naslov: Elektro-Vitalizer, zdrav. zavod, Budimpešta, VI., Theresienring 7, Mezzanin 172.

Pri jutrišnji veselici

na vrtu Narodnega doma v Ljubljani v prid Zarje sodelujejo ljubljanska pevka podružnica, moščanski tamburaški zbor Vzemnost in Rudarska godba delavskih organizacij v Trbovljah. — Ples. — Pošta. — Lov sreče in še več. — Vstopnina 80 h. — Vse za Zarjo!

Ljubljana in Kranjsko.

— Jutri popoldne na vrt »Narodnega doma«! Vse delavstvo iz Ljubljane in okolice vabimo še enkrat na veliko ljudsko veselico, ki bo jutri popoldne na vrtu »Narodnega doma«. Na veselici sodeluje poleg ljubljanske pevke podružnice, moščanski tamburaški zbor Vzemnost in Rudarska godba delavskih organizacij v Trbovljah. Sodeč po velikih pripravah in po bogatem sporedu — godba, petje, ples, brzo-ploša, papirna bitka, lov na srečo itd. — bo jutrišnja veselica ena najprijetnejših in najzabavnejših priredb v tem letu. Z ozirom na namen — veselica je prirejena v korist »Zarje« naj bo jutri vrt »Narodnega doma« zabavno zbirališče vsega ljubljanskega in okoličanskega delavstva. Kdor bi iz važnega vzroka bil zadržan, naj se odkupi vsaj z dvema vstopnicama. Vstopnice po 30 vinarjev se dobivajo v društvenih lokalih, pri zaupnikih in v prodajalnah konzumnega društva za Ljubljano in okolico. Ob neugodnem vremenu bo veselica v areni »Narodnega doma«.

— Dan v »Slovenčevih šoli«. »Dan« hoče prav krepko zmerjati socialne demokrate, zato je šel v šolo h katoliškemu »Slovencu«, ki ima v tem rokodelstvu mnogo več izurjenosti od začetniškega »Dneva«. Za prvo silo mu je »Slovenec« posodil iz svojega arzenala že davno obrabljene predmete, ki jih je celo »Slovenec« pometal vsaj za nekaj časa med staro šaro. Ampak »Dan« jih je sprejel s hvaležnim, globokim poklonom in jih serviral svojim maloštevilnim čitateljem v obliki očitaj, spletenih iz nerazumevanja ali pa iz zlobnega zavijanja pojma mednarodnosti. Pri tem je pokazal z lažjo o »uslužbenih nemške socialne demokracije«, da čvrsto napreduje v »Slovenčevih šoli« in da ga morda, če bo tako pridno nadaljeval, celo dohiti. Poleg svojega robanjenja pa je »Dan« celo humorističen. Napiše proti nam klobaso, potem pa pravi, naj si nikar ne »domišljamo«, da hoče z nami polemizirati. Ampak, gospodje od »Dneva«! Kako bi si mi le malce drznili pomuditi se pri visoki misli, da se bo »Dan« ponižal iz visokih višin do »Zarje« in bo z njo polemiziral. Resnično, tako »domišljavi« še nikdar nismo bili v svojih mislih! »Dan« se tudi zgraža, da branijo tržaški zidarji z vso odločnostjo svojo organizacijo in se vprašuje za naivnostjo abecedarja v delavskem gibanju, kje na svetu bi utegnili stopiti delavci v stavko vsled delavcev, ki niso organizirani v njih organizacij. »Dnevnom« urednikom lahko pove vsak stavec v tiskarni, da bi vsi stavci takoj stopili v stavko, če bi tiskarna vzela v delo stavca, ki bi ne bil organiziran, pa bi ne hotel pristopiti k njih edini priznani organizaciji. In če bi se »Dan« malo pazneje oziral po svetu in zasle-

doval razvoj modernega delavskega gibanja, bi bil lahko videl, da je bilo ravno v zadnjem času po Ameriki in na Angleškem, torej med najbolj prebujenim delavstvom precej stavk, ki so jih uprizorili organizirani delavci zategadelj, ker je sprejemal podjetnik na delo delavce, ki niso bili organizirani v priznani organizaciji. Gospodje okolo »Dneva« naj bodo torej malce skromnejši pa naj preje preplezajo plot abecede delavskega gibanja, preden govore o takih, zanje še hudo neumljivih stvareh.

— Kje je terorizem! Po vseh koncih in krajih se govori in piše o terorizmu — seveda le o socialno demokratičnem. To je na las podobno staroznanemu triku: »Primi tatu!« Naše Domachevčice namreč mislijo, da bodo s tem trikom odvrgle pozornost od svojega škandaloznega početja in zaradi tega ga konsekvntno uporabljajo. Zdaj za enkrat vstrajno jahajo konja zidarske organizacije ter vpijejo v svet, kakor da jih sam peklenšček dere. Policija in državni pravdnik, laž in denuncijantstvo, vse jim mora pomagati, toda ne zato, da odvrnejo od tržaških zidarjev grozečo nevarnost internacionalizma, temveč zato, da nemoteno za kulismi pripravljajo po drugih krajih in drugih strokah predpriprav za razbojništva. Najbolj se jim seveda cede sline po železničarjih in ker sa na svojo žalost spoznali, da v naših krogih za njih plačane izdajalske nakane ni poslušnih ušes, zato je treba uvesti druga sredstva. Najeli in plačali so si nekaj mlekozobnih kalinov in s temi upajo po stranskih potih doseči to, kar se z agitacijo ni dalo doseči. Na mesto stvarnih argumentov in politične izobrazbe je morala stopiti najpodlejša strankarska strast s podlo korupcijo. Da celo kaznjivo dejanje enasilnega izsiljevanja ni izostalo in nastale so razmere, ki seveda niso varne v dnevi svetlobi. Zato je treba vpiti: Primite tatu! Merodajne gospode, ki imajo vedko se naši ali pa nepristranski zavirači šikaniranja smatrate za terorizem? To po vaših načelih gotovo ni terorizem če kdo koga sil v vašo organizacijo in ker brezuspešno, potem grozi, da bo dotičnika naznanil postajenačelniku, da je socialni demokrat, kakor je to napravil dne 26. junija znani »grof Sardelca« po nepravdnosti svojih predpostavljanih skladiščni mojster drž. železnice. Pa tudi to gotovo ni teroristično, če se skladiščnim delavcem, ki prihajajo k vozni službi, pripoveduje, da nimajo le tedaj pričakovati boljše bodočnosti, če se včlanijo v zvezo jugoslovanskih železničarjev. Terorističen tudi ni Zlatnarjev način razdeljevanja službe, čeprav jugosl. železničarji dobe najboljše ture, medtem ko se naši ali pa nepristranski revizači šikanirajo na tako očividni način, da ga mora opaziti največji tepec. Seveda tudi ne smrdi po korupciji, če najneznanejši nadsprevodnik napravi s pomočjo telegrafistov izpit za revizorja, med tem, ko dobro podkovani vlakovodje ne morejo napraviti izpita za poduradnike. Da, gospoda, to vse so stvari, ki vam bodo še precej preglaivce delate in če za danes še ne imenujemo imen, potem imamo zato vzroke, ki so le vam v korist. Povemo vam pa, da: »Svaka sila do vremena«. Mi gotovo nimamo nič proti temu, če se v svoji duševni omejenosti navdušujete za narodni socializem, ker vam to pač nese, odločno se vam bomo pa postavili v bran, če mislite tudi v vrste slovenskega delavstva importirati barabski ton čeških narodnih socialcev. Mar niste še zadovoljni s kulturno zaostalostjo našega ubogega proletariata, ki je le plod satanske politike vaših zaveznikov v liberalnem in klerikalnem taboru? Toda le vpiti; poskrbeli pa bomo, da vas tudi naš delavec spozna za to, kar ste: plačani hlapi internacionalnega kapitala. Zaupnik.

— Iz Spodnje Šiške. Naša podružnica »Vzemnost« prav lepo napreduje. In prav je to; vsak zaveden delavec, socialni demokrat mora biti član naše izobraževalne organizacije. Prijave za pristop in članarino pobira blagajnik podružnice sodrug Ivan Svetlin; pristop in članarino plačuje pa se lahko tudi pri sodr. Jurčiču v šišenski prodajalni konzumnega društva. Le čvrsto na delo za pridobitev novih članov!

— Pozor! Šišenska podružnica »Vzemnost« namerava prej ko prej ustanoviti svojo čitalnico in knjižnico. Zato prosi vse sodruge, ki imajo knjige te ali one vsebine in jih ne rabijo, da jih podarijo podružnici ter jih v to svrhu prinesejo v pisarno konzumnega društva v Spodnji Šiški, oziroma tamkaj povedo, da pride ponje zaupnik podružnice.

— Železničarji obeh železnic, pozor! Vabilo na javen železničarski shod ki bo v sredo dne 3. julija ob pol 8. zvečer v vrtnem salonu gostilne »pri Levu« na Marija Terezije cesti. Dnevni red: 1. Poročilo o razpravah državne konference železniških delavcev dne 29. in 30. junija na Dunaju. 2. Raznosterosti. Poročevalec sodr. Jos. Kopač iz Trsta. Železniški delavci vseh kategorij, »deležite se velevažnega shoda polnoštevilno, kajti gre za vaše koristi.

— »Vzemnost« v Mostah ima v nedeljo 30. t. m. ob pol 4. popoldne v gostilni pri »Dimu« v Novem Vodmatu podružnični občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Volitev novega odbora. 3. Raznosterosti.

— Kamnik. Od zadnjih občinskih volitev, po katerih so klerikalci vsled brezprimerne malomarnosti naših naprednjakov(?) zasedli vse stolice v občinskem uradu, se nam godi kakor v malih nebesih. Kako tudi ne. Saj je naš dični poslanec »lepi Janez« strokovnjak na vseh poljih, da mu ga sploh ni para in v gospodarskih ozirih gotovo poseka deželnega finančnega ministra dr. Gambeta. Možakar zna več nego ceste in jarke regulirati ter hranilnice in posojilnice upravljati, on je strokovnjak na umetniškem in pedagoškem polju in zato so ga naši modri očete a la Waib in turti quanti postavili za načelnika okrajnega šolskega sveta. To je gotovo najprimernejše mesto zanj, kajti sedaj mu ne bo težko, našo okolico temeljito seznaniti z razbojniško teorijo klerikalcev.

— Škandalozne razmere v kamniški smodnišnici. Iz c. kr. smodnišnice v Kamniku nam poročajo: V tukajšnji praharni vladajo čudne razmere. Zakonito določeni nedeljski počitek

obstoji pri tej c. kr. tovarni le na papirju. Vsako nedeljo morajo od šestdnednega, skrajno nevarnega dela utrjeni delavci biti pripravljeni od 8. dopoldne do ponedeljka jutraj; razentega pa morajo celo dopoldne opravljati razna dela po vrstu, popravljati pota itd., za vse to delo pa dobe državno plačo 3 K. Povelje za nedeljsko delo je po ravnateljevi izjavi došlo od c. kr. vojnega ministrstva, delavci pa morajo seveda služati, kajti to je, kakor ravnatelj pravi, »lahko zaslužen denar«. (Za 20 delovnih ur!) V tukajšnji c. kr. praharni je spričo nevarnosti, vsled katere se lahko ob najmanjši neprevidnosti prido strahovita nesreča, na vseh oglih nabit poziv, da se mora strogo paziti na ogenj. Delavce vsak dan natanko preiščejo, če nima kdo kaj gorljivega pri sebi. Gorje delavcu, pri katerem bi se našla vžigalica! Vse te stroge odredbe pa ne veljajo za gospoda ravnatelja. V torek, 21. maja, je šel ta gospod z gorečo smodko skozi solitrarno, kjer je bilo tisti čas prav veliko solitra razloženega. Vse to ga seveda ni čisto nič ženiralo, kajti on sploh povsod kadi, koder hodi, ne meneč se za nesrečo, ki bi se lahko pripetila. Vprašamo pa gospoda ravnatelja, ali njegov ogenj ni smodniku ravno tako nevaren kakor delavca. Delavce te praharne pa gospod ravnatelj porabi tudi za šport. Dogodilo se je, da se je gosp. ravnatelj zbudila želja po sankanju. Ker pa tisti čas v hribu ni bilo dovolj snega, je nagnal tropo delavcev, da so morali nanositi snega v hrib, da se je potem cesarski gospod lahko vozil. To pa še ni vse. Narediti mu morajo tudi za poletno zabavo nekaj, tako so mu naredili gugalnico, čolničke in druge take prijetne stvari. Ko se je v Wellersdorfu na Nižje Avstrijskem dogodila tista strahovita nesreča, se je pisalo prav mnogo glede na službene čevlje, ki morajo biti nalašč za to delo prikojeni, da ne povzročijo nesreče. Tukajšnja praharna pa je ravno prej odpovedala dobavo čevljev za delavce v praharni, ki jih jim je praharna dosedaj priskrbovala. Sedaj tudi tega ni več in delavci morajo hoditi pri delu v svojih čevljih, kateri so seveda okovani, kar je seveda pri takem delu silno nevarno. Kar se pa delavskih plač tiče, so tako majhne, da je to spričo tako nevarnega dela naravnost škandal. Za danes naj to zadostuje, pozivamo pa c. kr. praharniško upravo, da tem škandalom napravi konec. Zlasti opozarjamo upravo, kako lahko ukrešejo okovani čevlji iskro, ki bi utegnili povzročiti usodno nezgodo. Take nevarne in hudodelske igre s človeškim življenjem mora biti takoj konec! Prav to velja tudi za vnebovpjajočo nezasišlanost, da ravnatelj lehkomišlno puši smodke po praharni!

— Ulični napisi v Ljubljani. Upravno sodišče je zavrnilo pritožbo g. Line Kreuter-Galle in g. Staudacherja proti samoslovenskim uličnim napisom na hišah nemških posestnikov v Ljubljani.

— Kamniška koča na Sedlu in koča na Veliki Planini se otvori dne 29. junija, na praznik sv. Petra in Pavla. S provijantom sta koč dobro založeni, ob nedeljah in praznikih tudi s svežim mesom, kar je mogoče osobito na Veliki Planini, ker je na razpolago v bližini koče naravna ledenica, takozvana veterica.

— Utopljenec. Ribič Franc Lukšič iz Irče vasi je našel 26. t. m. v Krki utopljenca Miha Pibernika, zidarja iz Sv. Križa pri Kamniku. Pri utopljenca se ni ničesar drugega našlo kakor delavska knjižica. Pibernik je rojen 28. oktobra 1872. na Križu in je samski zidar. Leži v mrtvašnici v Šmilhu. Mesto, kjer je ribič utopljenca našel, je samo 75 centimetrov globoko. Znakov kake sile na trupu ni opaziti, mogoče dokaže kaj več sodno raztlešenje.

Umrlj so v Ljubljani: Ivan Glatz, dninar, 46 let. — Jurij Dolenec, mestni ubožec, 73 let. — Ivana Rakuz, žena mizarskega pomočnika, 59 let. — Marija Novak, hči tovarniškega delavca, dve leti.

— Kinematograf »Ideal«. Danes v petek 28. t. m.: Specialni večer. 1. Nemška telovadba. (Športna slika.) 2. Sovražnika, ne da bi vedela. (Amerikanska humoreska.) 3. Mala vojvodinja. (Krasna drama v barvah.) 4. Trollhattan. (Švedska popotna slika.) 5. Drugega žena. (Sijajna veseloigra.) 6. Maščevanje preziranega. (Zanimiva drama. Samo zvečer.) 7. Mirko pokuša muškatelca. (Velekomično. Igra šestletni Abélard.) Jutri, v soboto 29. t. m., pri vseh predstavah: Štirje hudiči, II. del, nadaljevanje: Obojski sin in armetinja. V torek, 2. julija, najprivlačnejši film sezije, ameriška učinkovitost: »Smrt za vratom«. Pripravlja se: »Skrivnost žene« (Lucrezia Borgia), prekrasna kolorirana drama v dveh dejanjih, 900 metrov dolg film.

Ne le politične časopise, temveč tudi nepolitične zabavne in poučne liste mora čitati dandanes vsak, ki stremi za napredkom in se hoče spopolniti v izobrazbi. Priporočamo delavstvu, da se naroči na »Slovenski Ilustrovani Tednik« ter opozarjamo vse na današnjo prilogo »Zarje«.

— Nujno potrebno je, da se ranjenja obvaruje pred infekcijo. Zanesljivo antiseptično obvezilno sredstvo, ki je tudi bolečine lajšajoče, prisad odvrtaajoče in zdravljenje pospešujoče, je Praško domače mazilo iz lekarne B. Fragner v Prazi. (Glej inserat.)

Goriško.

— Izvrševalni odbor okrajne organizacije v Gorici ima svojo sejo v soboto, dne 29. junija t. l. (na dan sv. Petra in Pavla), ob 10. dopoldne v prostorih »Delavskega doma« v Gorici. Odborniki so naprošeni, da se te seje gotovo udeležijo.

— Okrajna organizacija v Gorici priredi v nedeljo, dne 28. julija t. l. veliko delavsko veselico v prid milijonskemu skladu »Zarje«. Kraj, kjer se bo veselica vršila, priobčimo v eni prihodnjih številkih lista; prav tako bo tudi spored veselice pravočasno objavljen. Priporočamo že sedaj delavstvu iz vse goriške okolice, da se pripravi ta dan, da bo veselica uspela čim silajnejše. Bratska pevska društva, ki bi

hotela prostovoljno sodelovati na tej veselici, so naprošena, da to naznanijo veselincu odboru okrajne organizacije v Gorici, ulica Tre Re 16. Ravno tako je naprošeno tisto delavstvo iz oddaljenih krajev, ki se namerava veselice vdeležiti v večjem številu, naj to naznani gori omenjenemu odboru, da bode preskrbel za do-stojen sprejem.

— Nadomestne občinske volitve v Gorici odgodene. Za bodoče nadomestne občinske volitve v Gorici je razloži goriški magistrat volilne imenike za 14 dni v javen vpogled. Dne 22. t. m. pa je obvestilo namestništvo magistrat, da prepoveduje, da bi se volilni imeniki samo za 14 dni javno razpoložili, vsled tega je magistrat odredil, da se bodo imeniki razpoložili pozneje. Nadomestne volitve se bodo vršile torej bržkone šele septembra ali celo oktobra.

— Razpuščena zveza furlanskih italijanskih dijakov. Politična oblast je razpustila zvezo furlanskih italijanskih dijakov, zapečatila njih lokale in zaplenila spise. Ta razpust je posledica lišnih preiskav pri tržaškem italijanskem dijaškem društvu, pri katerem so dobili pisma, ki jih je pisala ta zveza, in v teh pismih se omenja večkrat predavanje italijanskega poslanca Colaiana, ki je stal v zvezi z avstrijskimi italijanskimi dijaki.

Trst.

— Za izlet na Dunaj, ki ga prirede tržaški socialni demokratje v letu 1913 ob priliki mednarodnega socialističnega kongresa, se je vpisalo že nepričakovano mnogo sodrugov. Poleg tržaških je veliko vpisanih tudi iz raznih krajev Istre in Goriške. Tudi Dalmacija je jako dobro zastopana. Le tržaški slovenski sodrugi so dosedaj slabo zastopani. Vse opozarjamo ponovno, naj se vpišejo pred mesecem septembrom, ker bodo morali plačati po mesecu septembru 75 namesto 70 kron. Poleg tega je sklenil izletni odbor, da dotičniki, ki bi želeli se samo peljati z izletnim vlakom, ne pa uživati ugodnosti onih, ki bodo imeli na Dunaju preskrbljeno od obora bivanje in sploh vse, bodo plačali namesto 70 le 30 kron. Ponovno pozivljamo vse, ki se žele izleta udeležiti, da se vpišejo o pravem času.

— V Križu napredujejo klerikalci, da je jo! Pred kratkim so imeli zopet eno izmed mnogih svojih slavnosti, pri kateri so predstavljali živ kip matere božje. Zato gre vsa čast gospodu Furlanu, domačemu župniku, ki se tako rad podvrže kanonad nabrežinskega nunca, gospoda Cargota. Klerikalni listi niso o tej slavnosti nič pisali. Baje zato, ker jih je bilo sram. Pri veselici klerikalcev so pomagali naši slavni liberalci. Ti so poslali na veselico svoj klavir in svoje društvo »Skala«, da je tam malo, a slabo prepevalo. In potem se liberalci hvalijo v svojem »Slovenskem domu« da imajo pri nas društvi »Skala« in »Sokol«. Sedaj pa čujte, kakšni ste ti dve društvi. V prvem je 12 žalostnih pevcev, v drugem pa 5 sokolov. To je vsa kriška narodno-liberalno-klerikalna inteligenca. In ta »inteligenca« ima samo en smoter: Sovraštvo do socialnih demokratov. Pa se ne meni, se li obrekuj socialiste na klerikalni ali liberalni podlagi. D se jih le obrekuje, pa je zadovoljna. Toda vsemu napreduje in se utrjuje pri nas, stična misel in socialistična organizacija vedno bolj. Poleg vseh organizacij imamo tudi pevski zbor, ki šteje že sedaj 30 članov in ki bo na prihodnji domači veselici pel kriškemu klerikalnemu liberalizmu mizerere.

Državni zbor.

Dunaj, 27. junija.

Danes so črnomeni patriotje doprinesli še zadnjo pobožno žrtev svetemu molohu; a bizantinsko vdanostjo in rekrutovsko poslušnostjo so glasovali — živio in haj! — za domobranski zakon, za zvišanje službe pri domobranski kavalيرiji. skratka za vse, kar je zahteval »befel«; in razume se samo po sebi, o so tudi pri tem zakonu odklonili vsak predlog, vsak poizkus zboljšanja. Kakor na licitaciji je šlo; komaj je bilo končano drugo čitanje, pa so označili tudi tretje za nujno in opravili s prepornito navdušenostjo še to.

Potem jih je zaskrbelo, kaj bo s proračunskim provizorijem, ki mora biti rešen do konca meseca, pa so pričeli vkljub svoji patriotični nruženosti še s to razpravo.

Moloh je sit, toda kako dolgo? Če se oglaš nekakšen odbor aristokratov in drugih visokih in imenitnih gospodov, ki dokazuje, da mora dobiti Avstrija tudi močno zračno armado in se pripravljati, da poseže v globoko ljudskih žepov za nabavo vojaških zrakoplovov, vojaških samoletov, morda tudi še zračnih kasarn, Moloh spada med tiste bestije, ki niso nikdar site; čimbolj ga krmiš, tembolj je lačen. Da pri tem ljudstvo kmalu samo ne bo imelo kaj jesti, mu nič ni mar...

Domobranski zakon.

Po brezpomembni zaključni besedi poročevalca Scrmmerja se je pričelo glasovanje po znani šabloni z odklanjanjem vseh izboljševalnih predlogov.

Službena doba.

Socialisti predlagajo, da ima znašati prezenčna služba pri domobranstvu 12 mesecev, v rezervi pa sedem let. Večina odklanja predlog.

Nato predlagajo socialisti, da ne sme aktivna služba domobranstva, tudi ne pri domobranski kavalيرiji, presegati dveh let. O predlogu se glasuje po imenih. Zanj je 112, proti 263 glasov; predlog je torej odklonjen in služba pri domobranski kavalيرiji je vsled tega zvišana na tri leta. Slava!

Soc. Leutner predlaga, da ima organizacija domobranstva določati zakonodajstvo, ne pa cesar. Predlog je odklonjen.

Hura veteranci!

Kršč. soc. Neuntereder predlaga, da naj bodo člani »vojnih zborov« in veteranskih društev oproščeni od orožnih vaj. Za ta pre-

Cementne cevi
v vseh merah,
barvaste plošče
itd.

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp., Ljubljana

Pisarna, delavnica in skladišče na Tržaški cesti. — Telefon šte. 296.

Stopnjice, bal-
koni, spome-
niki, stavbni
okrasitve itd.

modri predlog vstane predlagatelj in njegov
tovariš Kemetter... vsega skupaj dva gla-
sova. Veteranci so propadli — o, jo, joooi!

»Službeni« jezik.

Vladni načrt e obsegal v § 58, določbo, da
je »službeni in poveljevalni« jezik nemški. V
stare domobranskem zakonu ni bilo nobene
besede o »službenem« jeziku. Ali domobranski
minister je dejal, da se to razume »samo ob
sebi«. Kljub temu je v odseku večina črtala
službeni jezik. Razven tega je bil v odseku
sprejet tudi Mischov predlog, da se ima do-
mobranstvo v občejanju s civilnim prebival-
stvom posluževati njegovega materinskega
jezika. To je strašno ranilo dušo nemških na-
cionalcev. Pa tudi domobranski minister se je
nejevoljno namrdnil. »Službeni« jezik bi bil še
žrtvoval, ker pravi, da je vseeno, če je to v
zakonu označeno ali ne, zakaj v praksi bo do-
mobranstvo uradovale tako kakor vojska, to
se pravi nemško. Ali sklepa o občejanju s ci-
vilnim prebivalstvom ne more gospod general
na noben način sprejeti, in vladne stranke so
dobile ukaz, da ga slovesno pokopljejo.

Razume se, da se socialisti niso navdušili
za to komedijo, vsled česar se je nemško na-
cionalna gospoda strahovito razburila in je na-
stal za izpremembo zopet majhen

kraval.

ki je trajal kakšnih deset minut. Ker so se na-
cionalistični hajlarji obregli ob socialne de-
mokrate, so jim ti odgovorili po zaslugi. Bilo je
slišati klice: dvorni lakaji, sleparji, ordne do-
bite vsi skupaj itd.

Končno se je zbornica umirila in glasova-
nje po imenih o § 8. se je nadaljevalo. Nemški
nacionalci so predlagali, da se vpiše v ta para-
graf zopet besedo »službeni jezik«.

Ta patriotski predlog je propadel. Zanj je
bilo 170 glasov, proti njemu pa 277. Nemški
nacionalci so se seveda hudo jezili.

Izpolnil se je ukaz vlade o predlogu za-
rad občejanja. Ta v odseku sprejeti predlog
je bil zdaj odklonjen.

Tretje čitanje.

Ker so nemški nacionalci pri tem para-
grafu pogoreli s svojo srčno željo, jim je sodr.
Seitz svetoval, naj v tretjem čitanju glasujejo
proti zakonu. Seitz je deal, da sicer socialisti
ne obžalujejo, da je padel predlog zaradi služ-
benega jezika, ker ne žele, da bi morala biti
ravno nemščina komisijski jezik in da bi ne smel
feldvebel ukazati vojakom, da naj pomeže sobo
v drugem kakor v nemškem jeziku. Ali socia-
listi imajo proti zakonu druge pomisleke. Ker
pa so nemški nacionalci zadeti s § 8., imajo
najlepšo priliko, da izrazijo svojo nezadovolj-
nost ravno tako kakor socialisti, to se pravi,
da glasujejo v tretjem čitanju proti zakonu.

Nemški nacionalci so rohmeli. Gross je iz-
kušal odgovorjati Seitzu, pa ni imel sreče, in
ko se je Seitz še enkrat oglašil za besedo, in
spravil vodjo velikega nacionalferbanda čisto
v kot.

Malik je predlagal o nujnosti tretjega čit-
anja glasovanje po imenih. Nujnost je bila spre-
jeta s 303 glasovi proti 105 in potem je bil zakon
tudi meritorno sprejet.

Nato se je takoj pričela razprava o
proračunskem provizoriju.

Govorili so kršč. soc. Schrafl, soc. Rieger,
kršč. soc. Frankenthurn in češki agrarec Brou-
šek. Sklenilo se je, da se preide v specialno de-
bato in se je nato seja zaključila ob pol 11. zve-
čer.

Prihodnja seja v ponedeljek ob 3. popoldne.

Zadnje vesti.

STAVKA GRAŠKIH MIZARJEV.

Gradec, 28. junija Na ogromno obiskanem
shodu so mizarški pomočniki soglasno odklo-
nili petodstotno povišanje plače in druga zbolj-
šanja, ki so jih ponujali mojstri. Z velikim na-
vdušenjem so sklenili, da prično v ponedeljek z
delno stavko in sicer sprva pri najhujših huj-
skačih. Mizarji in strojni delavci naj ne hodijo
v Gradec!

EXPLOZIJA SMOĐNIŠNICE.

Peggau, 28. junija. V četrtek ob 7. zjutraj
se je dogodila v Jahnovi tovarni za smodnik
eksplozija, ki je stavbo popolnoma razvalila.
Vzrok eksplozije je, ker niso dovolj z oljem ma-
zali. V tovarni je bilo več sto kilogramov smod-

nika. Delavca ni bilo ob eksploziji nobenega v
tovarni; zato ni človeških žrtev. V teku enega
leta je to že tretja eksplozija v tej smodnišnici.

EXPLOZIJA NA OKLOPNICI.

Toulon, 27. junija. Med strelnimi vajami pri
Salins-D'Hieres je eksplodiral na krovu oklop-
nice top. Pet vojakov je težko ranjenih, 15
lahko, eden je umrl med transportom v bolniš-
nico.

OGRSKI DRŽAVNI ZBOR.

Budimpešta, 27. junija. Tisza odvarja sejo
ob 10. Predsednik magnatske zbornice je poslal
dopis, v katerem sporoča o sprejemu zakon-
skih nactov, ki jih je sklenila poslanska zbor-
nica. Ministrski predsednik Lukacs prečita nato
cesarsko pismo, da se državni zbor odgodi do
17. septembra. Predsednik predlagaja, da naj bo
prihodnja seja 17. septembra ob 10. dopoldne
z dnevnim redom: določitev prihodnje seje.
Dalje prosi predsednik dovoljenje, da sme čes-
titati k cesarjevemu rojstnemu dnevu. Pos-
lanci vstanejo in kličejo navdušeno »Ejlen!
Sejo zaključujejo, poslanci kličejo burno »Ejlen!
Tiszi. — Opozicionalni poslanci so demonstri-
rali kakor običajno.

BUDIMPEŠTA — VOJNO TABORIŠČE.

Budimpešta, 27. junija. »Magyar-Ország«
poroča, da je med vojaštvom budimpeštanske
garnizije zavladalo skrajno nezadovoljstvo, ker
jih uporabljajo že toliko tednov za varnostno
službo. Zato je vojna uprava poklicala v Bu-
dimpešto avstrijske, rumunske in slovenske
oddelke vojaštva. Čete bodo prihajale 28. t. m.
in sicer pridejo: trije bataljoni infanterijskega
regimenta št. 82 iz Dunaja, dva bataljona bo-
sansko-hercegovaškega inf. reg. št. 2 iz Gradca,
dva bataljona inf. reg. št. 2 iz Braševa, en ba-
taljon iz Požune in en bataljon iz Trencsina.
Zbranih bo torej 17 bataljonov in dva eska-
drona. Če bo treba, bo vojaštvo stražilo vse
električne naprave, kolodvoze, poštno in brzo-
javne urade. »A nap« priobčuje odlok honved-
skega ministra, da se pomnoži v Budimpešti
koncentrirano orožništvo za 3000 vojakov. Vo-
jaki bodo imeli na rokavu bel trak. Baže pride
tudi 4. inf. reg. iz Trsta.

LETALNA TEKMA NA DUNAJU.

Dunaj, 28. junija. Včeraj je bil tretji dan
letalne tekme na letalnem polju pri Aspernu. Šlo
je za rekord najhitrejšega poleta. Vsa prva da-
rila so osvojili Francozi. Tekme se je udeležilo
12 letalcev; pot je bila Aspern-Dunajsko Novo
mesto. Bil je krasen pogled, ko je zaporedoma
prihajalo v Dunajsko Novo mesto 12 aeropla-
nov. Prvo darilo je dobil Francoz André Trey
z aparatom »Henriette«; rabil je 50 minut 8 se-
kund. Drugo darilo je dobil Francoz Molla z
aparatom »Repp«; rabil je 51 minut 13 sekund.
In tretje darilo Francoz Charles Neuport v
53 minutah 13 sekundah. Tekmo je gledalo
20.000 ljudi.

VOJAŠKA REVOLUCIJA V ALBANIJI.

Demisija Sajd-paše.

Carigrad, 28. junija. Notranji minister je
konferiral včeraj z velikim vezirjem in mu spo-
ročil, da zavzema vojaška revolucija jako ne-
varen obseg. Sajd-paša je izjavil, da se umakne,
kakor hitro bodo podani dokazi za nezadovolj-
nost z armado. Ker se vnanji vojni ne sme pri-
družiti še notranja, zategadelj on prvi demisio-
nira. Potem se je sešel brez Sajd-paše minist-
ski svet, ki je trajal sedem ur. Sklenili so, da se
prično pogajanja s Hilmi-pašo in Haki-pašo za-
radi prevzema velikega vezirata.

Kritične vesti.

Carigrad, 28. junija. Na porto neprenehoma
prihajajo vesti o širjenju revolucije. Revolucio-
narji so baje ujeli monastirskega valija in mest-
nega poveljnika. V glavnih središčih se vojaška
revolta jako nevarno širi. V Monastirju se je
uprlo že 12 bataljonov, štirje so se pridružili
vstašem. Zdi se, da nemaravajo revolucionarni
vojaki ustanoviti novo svobodno armado. Boje
se, da se revolucija ne razširi na glavno. Glava
revolucije je baje solunski vali.

Obseg revolucije.

Carigrad, 28. junija. Vesti, da so dezertirali
blizu Monastirja štirje bataljoni, se ne potrjuje.
Po predvčeršnjih vesteh so dezertirali v
Monastirju štirje častniki in 180 vojakov, v
Perlepu dva častnika in 35 vojakov, v Ohridi
dva častnika in 25 vojakov. Revolucionarni vo-
jaki zahtevajo demisijo vsega kabineta razen
notranjega ministra in razpust oziroma očišče-
nje mladoturškega komiteja.

STAVKOVNO GIBANJE.

Na Angleškem.

London, 27. junija. Predvčeršnjem zvečer
so imeli nastavljeni dveh velikih železniških
družb v Stratfordu shod, na katerem so skle-
nili, da ne stopijo v simpatijsko stavko za pri-
staniške delavce. Ta sklep je zbudil med stavku-
jočimi prevozniki veliko nejevoljo. Njih voditelj
Tillet je imel govor, v katerem jim je očital po-
manjkanje poguma. Izjavil je, da se transportni
delavci ne bodo dali uplašiti od tega sklepa in
bodo stavko izvedli do konca.

Novojorški natakariji.

London, 28. junija. »Times« poroča iz No-
vega Jorka: Stavka natakarijev in drugih na-
stavljenecv v hotelih in restavracijah se je raz-
glasila predvčeršnjem za končano.

Francoski pristaniški delavci.

Pariz, 28. junija. Odbor francoskih pristani-
ških delavcev je izjavil, da ne more sprejeti
predloga trgovskega ministrstva o razsodišču.

SKRIVNOSTNI UMORI.

Milan, 27. junija. Dva težaka v pristanišču
v Savoni sta našla 19. t. m. na morskem dnu
ob obrežju moško truplo, ki je bilo privezano
na majhen tovorni voz. Na bradi je imel umor-
jenec tri centimetre dolgo rano, ki pa nikakor
ni povzročila smrti. Vrgli so najbrže živnega v
morje. Policija je aretirala tri delavce, ki so v
oni noči ribarili z dinamitom in so našli okolo
trupla vse polno mrtvih rib. Umorjeni mož je
star 40 let in sodeč po obleki delavec. — Slično
grozodejstvo se je zgodilo v noči od 21. na
22. t. m. na jezeru Varese. Iz jezera so prihod-
nji dan potegnili moško truplo. Na hrbtu je imel
z vrvoj zvezani roki, na vrvi je visel 15 kilo-
gramov težak kamen, na vratu je imel sledove
kakor da je bil zadavljen. O morilcih nimajo
nobenega sledu. Umorjeni je zidarski mojster
Lanfranco iz Indune Olona.

NASILNE SUFRAGETKE.

London, 27. junija. Sufragetke so zopet pri-
čele s svojo propagando dejanja. Včeraj je ob-
sodila policija gospodično Ireno na dva meseca
zapora, ker je pobijala šipe v zbornici. Ko sta
včeraj šla kralj in kraljica v spremstvu ministra
Mac Kennaja v katedralo v Landoffu, je pri-
skočila elegantno oblečena mlada dama in upila
na ministra: Morilec! Mučiš nedolžne žene!
Potem je klicala kraljici, naj se odloči kakšno
stališče zavzema pri vprašanju za žensko vo-
lilno pravico. Damo so aretirali.

ATENTATOR CHAZEROV.

Varšava, 27. junija. Stotnik Chazero, ki
je izvršil včeraj atentat na generala Brinkena
in streljal potem še nase, je danes umrl.

PONEVERJENJE V DRAŽDANSKI BANKI.

10.000 mark nagrade.

Berlin, 28. julija. Draždanska banka je raz-
pisala 10.000 mark nagrade tistemu, ki prime
ubežnega sela Bruninga. Bruning je najbrž
dolge tedne pripravljal beg. Dvignil je bil v
banki svojo vlogo 10.000 K in se preskrbel
z majhnimi bankovci. Policija je ukrenila, da
so v vseh kinematografih kazali sliko ubež-
nega sela.

PONEVERJENJE V PETERBURŠKI BANKI.

Peterburg, 28. junija. Tako zvano peter-
burški bančno hišo ruske industrije so dale
oblasti zapечатiti. Glavni organizator je pone-
veril nad 100.000 rubljev in so ga prijeli že me-
seca marca. V blaginjah so našli celih 18 ko-
pejk. Vlagatelji, večinoma srednjepromožni
ljudje, so prišli ob vse svoje vloge, približno
300.000 rubljev.

1.000.000 vinarjev

:: za tiskovni sklad »Zarje« ::

29. izkaz:

Krokarstvo omizje v Zagorju 60 vin., A. Rainer 40 vin.,
vesela družba pri Repovžu v Zagorju 460 vin., vesela na
Bledu 60 vin., vesela družba »pri Mescu« 100 vin., Tome
20 vin., ga. Tičar 100 vin. in Al. Pečnik v Trbovljah 40 v.,
neimenovan v »Narodnem domu«, ker ni dobil nobene dame
100 vin.

Skupaj 137848 + 980 = 138828 vin.

Prispevke za milijonski sklad sprejema, vloga v »Delavsko
hranilnico« in izkazuje v »Zarji« sodrug Viktor Zore, taj-
nik strokovnih društev, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6,
II. nadstropje.

Vestnik organizacij.

Pevski zbor »Vzajemnosti« ima vajo danes v
petek, ob 8. zvečer. Sodrugi pevec naj se zanesljivo ude-
leže.

Govorniški tečaj za mlajše sodruge iz Ljubljane in
okolice otvori »Vzajemnost« začetkom meseca julija. Pri-
glašiti se je do konca junija v zvezini pisarni pri sodrugu
Viktorju Zoretu.

Škofja Loka. V nedeljo dne 30. junija točno ob pol
10. dopoldne ima odbor »Vzajemnosti« seja. Seja je posebno
važna in so vabljeni k njej tudi vsi člani. Prosi se za obil-
en obisk.

Jutri v soboto ob 4. pop.
velika ljudska veselica
na vrtu »Narod. doma«
v prid dnevniku »Zarja«.

Delavsko gibanje.

= Graški zidarji. Mezno gibanje graških
zidarjev se je v sredo končalo v miru s sklenje-
no pogodbo. Iz pogodbe omenjamo posebno de-
veturni delavnik in takojšnje povišanje mezde
za 10 procentov, ki pa naraste, dokler traja skle-
njena pogodba, na 20 procentov. V sredo bo
shod zidarjev, na katerem se jim predloži po-
godba.

= Roke, ki obtožujejo. Zveza nemških les-
nih delavcev je priredila v berlinskem strokov-
nem domu razstavo, v kateri piše meščanski
»Berliner Tageblatt« sledeče: »V imenu zaosta-
lih naših stanovskih tovarišev, ki so jih ubili
stroji, v imenu tisočev tovarišev, katerim so
zdrobili zdrave udle, stavimo naše zahteve!«
Ta pretresljivi stavek beremo desetkrat na ve-
likih lepakih v razstavi, ki jo je otvorila zveza
nemških lesnih delavcev v strokovnem domu.
Prav nič zabavnega ni v tem, kar kaže ta raz-
stava, tudi ni prirejena v ta namen, da bi pri-
čala o važnosti kake industrije. Obtožba je, silen
opomin za večje varstvo delavcev v lesni in-
dustriji. Na stenah vise velike table s fotografi-
jami rok, ki so jih pohabili stroji. Že veliko šte-
vilo teh fotografij učinkuje pretresljivo, čeprav
so le neznaten del vseh poškodovanih rok lesnih
delavcev. Z grozo vidimo, kako besno in brutal-
no dela z neznansko hitrostjo se vrteče železno

orodje proti kostem rok, ki imajo tako malo od-
porne sile. Roke, ki jim manjka le en prst, ni na
fotografijah. Ali vidimo roke, ne, saj to mislo več
roke, na katerih sta le še palec in kazalec, roke,
ki nimajo nobenega ravnega prsta več, temveč
le nekaj žalostno zaceljenih nestvorov. Na mar-
sikateri roki so zgornji členi vseh štirih prstov
lepo gladko odrezani, ali pa palec s peščajem.
Grozno je pogledati roko enega lesnega de-
lavca, ki ima le še mezinec in prstanec, vsi dru-
gi prsti s pripadajočim delom roke so poševno
proti komolcu odrezani. Mogočno učinkuje foto-
grafija, na kateri je več kakor ducat pohabljenih
rok v skupini, z nemo obtožbo govore gledalcu.
To veliko število slik, ki upliva na gledalca tak-
o, da ga obliva kurja polt, so glasen klic za po-
nadaj, naj vendar že v obsežnejši meri poskrbi
za varnostne naprave pri strojih, ki se rabijo
pri obdelavanju lesa, ker ti stroji vsebujejo prav
posebne nevarnosti. Tovarhe za lesno industrijo
izkazujejo tudi najvišje število nezgod. Vsi
stroji se sučejo z neznansko hitrostjo, rotacijski
noži se zavrtje na minuto več stokrat in ker so
tako ostro nabrušeni, trgajo vse, kar pride z
njihovimi rezali in ostmi v dotiko. Stružnice, ki
jih goni para ali elektrika, z nad enim metrom
dolгими noži, tulijo pridelu, rotacijske žage vre-
šče tako glasno, da se jih sliši tudi v najsumnej-
šem obratu daleč naokolo. Najdebelejši les pre-
kolejo, in malenkost jim je, da odrežejo še nekaj
prstov zraven. Gorje delavcu, ki je pri upeljavi
lesa v stroj le eno sekundo nepozoren! Stroj ga
strašno kaznuje, odtrga mu prst ali vso roko.
In vendar je mnogo izvrstno premišljenih var-
stvenih priprav, ki dopuščajo, da se upelje les v
stroj, a ne dovoljujejo dotikanja s prsti. Ali pre-
velika ščedljivost podjetnikov je kriva, da ni-
majo varnostnih priprav že v vseh obratih. Zve-
za lesnih delavcev ima veliko zaslug s to raz-
stavo, ker je opozorila javnost na grešno po-
pušljivost in lehkomyseelnost marsikaterega
podjetnika. Pohabljeni roke glasno obtožujejo
in nemo prosijo odpomoči.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska Tiskarna« v Ljubljani.

Celo noč
odprto

Kavarna Leon

Celo
noč odprto

Ranjenja

Kahrljakoli je treba skrbno varovati pred vsakršno
ranenjem, ker utegne nesrečno povzročiti, da postanejo najmanjši
rane prav hude in težko ozdravljive. V 40 letih se je
izkazalo omehčujoče in izvirno mazilo, Praško do-
mače mazilo imenovano, kot zanesljivo obvezno zdrav-
ilo. Varuje rane, lajša vnetje in bolečino, deluje hlaдеče
in pospešuje zaraščanje in celjenje.

Po pošli se pošlje vsak dan.

1 cela pušica 70 h. Po pošli
proti vpošiljavi 3 K 16 h se poš-
ljejo 4 pušice, proti 7 K 16 pušic
franko na var postaje avstro-
ogrsko monarhije.

POZOR! Na ime zdravila, izdelo-
valca, ceno in varstveno znamko,
Pravo le 70 h.

Glavna zaloga

B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj.

Lekarna »PRI ČRNEM ORLU«

Praga, Mala stran, Nerudova ulica št. 203,
V zalogi po avstro-ogrskih lekarnah.

Najboljše in najtrpejše

lodnasto blago,

športni in dežni plašči

lastni izdelki

dobavlja Prva izvozna hiša specialno
rolskega lodna in dežnih plaščev Anton
Innerebner Insbruck Abt. 30. Dobi se
v vsaki boljši modni trgovini za gospode,
kjer pa ne, se pošlje naravnost po povzetju.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir!

1 kg sivega, dobrega, pu-
ljenega 2 K; boljsega 2-40
K; prima polbelega 2-80K;
belega 4 K; belega puha-
steja 5-10 K; velfinega
snožnobelega, puljenega,
3-40 K, 8 K; puha sivoga
6 K, 7 K, belega, finega
10 K; najfinejši prsni puh 12 K. Naročila od 5 kg
naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rde-
čega, modrega, belega
ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga,
120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dolgi,
60 cm širi, polnjena z novim svim, prav stano-
vitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh
24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K,
zglavnice 3 K, 3-80 K, 4 K. Pernica, 200 cm dolga,
140 cm širi, 18 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, zglavnica,
90 cm dolga, 70 cm širi, 4-50 K 5-20 K, 5-70 K, spodnja
pernica iz močnega, črtnastega gradla, 180 cm dolga,
116 cm širi, 12-80 K, 14-80 K. Razpoložljiva se po po-
vzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko
zamenja za neugajajoče se vrne dekar. — Natančni
cenovniki gratis in franko.

S. Benisch, Dešenice št. 758, Češko.

Sredstvo
za varčenje
so praktične

zvezda
križcem

MAGGI JEVE
kocke

à 5 h

za 1/4 litra najkua-
nejše goveje juhe.

Ime MAGGI jamči za skrbno
pripravo in izvrstno kakovost.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!
Krasne novosti spomladanskih oblek in površnikov
domačega izdelka. Za naročila po meri največja
izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba. Najnižje cene.

Sladkosnedež.

Le „VERTESOV“ guljažev pridatek
vzame, drugega nič!

„VERTESOV“ guljažev pridatek
20 vinarjev.
služi za prireditev mesnih, zelenjavnih, krom-
pirjevih in drugih jedil.

Ker sem prišla na sled, da so v nekaterih
slučajih natakarije gostom preveč zaračunale
bodo odslej ceniki jedi in pijači vedno vidno
razobešeni, tako tudi v soboto 29. t. m. pri

veliki ljudski veselici

ki se vrši

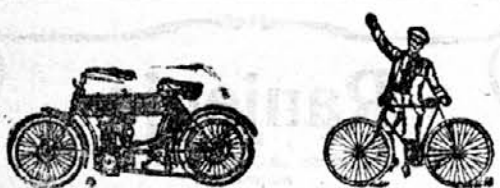
na vrtu „Narodnega doma“

Za dobro postrežbo ob navadnih cenah bo naj-
boljše preskrbljeno

Marija Dražil

gostilničarka Narod. doma.

Denar posojuje zasebnim osebam
5odstotno. Vrača se v obrokih v
5letih. Kukarki I. posterestante Berlin 47. ::

Ana Gorec

Ljubljana, Rimska cesta II.

Podružnica:

Marije Terezije cesta 14

(Pri Novem svetu).

Trgovina s kolesi in deli.

Najboljše pnevmatike.

Izposojevanje koles.

Samozavest in krepost

označuje zdravega človeka, dočim je
bolni že od najmanjšega telesnega ali
duševnega dela utrujen.

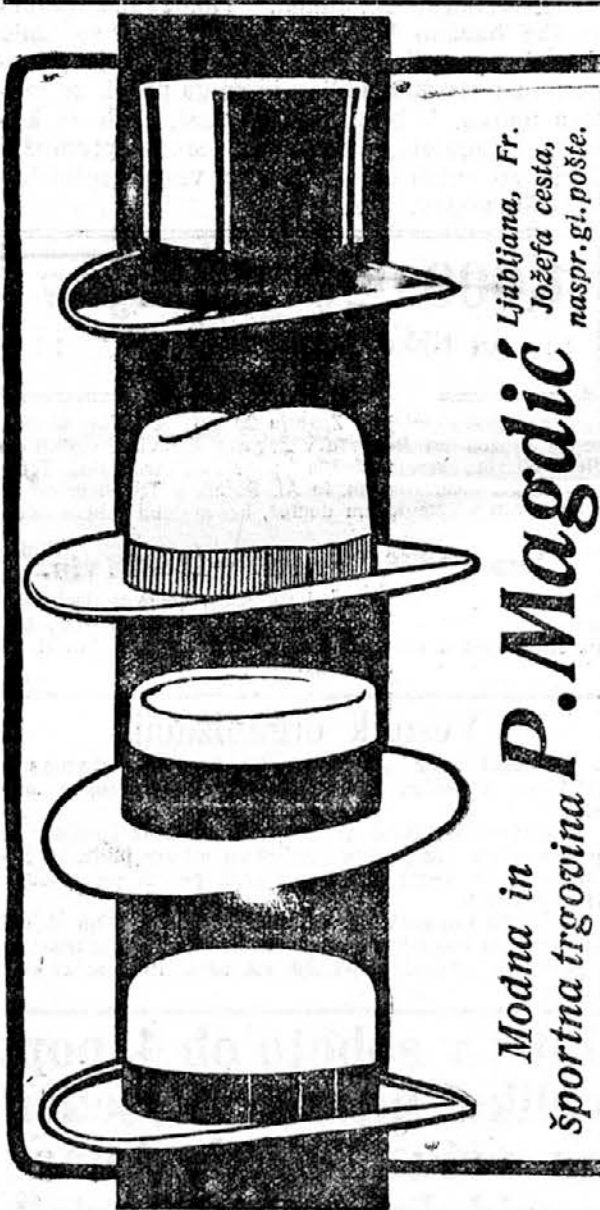
Če imate občutek, da Vaše zdravje
ni popolnoma zadovoljivo, če tr-
pite na revmatizmu in na bolečinah
v hrbtu, v glavi, če nimate spanja,
če slabo prebavljate, rabite elektriko
in dosegli boste presenetljive uspehe.

O električnem zdravljenju izdali smo
zelo zanimivo, znamenito 64 strani ob-
segajočo znanstveno knjigo, katero po-
šljemo vsakomur

brezplačno in poštne prosto
brez vsake obveznosti. (Za ženske po-
sebno izdajo).

Elektro Vitalizer, zdravniško ordina-
cijski zavod, Budapešta, Theresien-
ring 7, Mezzanin 172.

Modna in
športna trgovina **P. Magdič**
Ljubljana, Fr.
Jožefa cesta,
naspr. gl. pošte.

Ivan Zorko

ključavničarski mojster

Glincah pri Ljubljani

izdeluje vrtno železne skladne stole, klopi in
mize. Mize podolgate na štiriogle ali okrogle,
po poljubni barvi. Pripravne tudi za dvorane.
Pripravne so pa tudi za spravi, ker se zlagajo
in vsled tega potrebujejo malo prostora. Izvršu-
jem tudi vsakovrstna ključavničarska dela po naj-
nižjih cenah. — Istotani je napredaj še skoro
nova železna blagajna.

Na prodaj

je radi opustitve podjetja pod jako ugodnimi pogoji

stanovanjska hiša

št. 75 v Zgornji Šiški, nadalje stavbišča po na-
drobni parcelaciji s poslopji na perutninarskem
zavodu trdke „Krapš & Ditrich“ v Zgornji Šiški.
Ponudbe se spremajo na prostovoljni

javni dražbi

dne 5. julija 1912 ob 9. uri dopoldne in nada-
ljevanje ob 3. uri popoldne na lici mesta. Parce-
lacijski načrt in natančnejši pogoji so na vpogled
v pisarni c. kr. notarja gospoda Aleksandra Hu-
dovernik v Ljubljani.

Slovenska trgovska šola v Ljubljani.

Kongresni trg šte. 2.

s pravico javnosti vsled razpisa c. kr. ministrstva za bogočastje in uk z dne 20. avgu-
sta 1911. šte. 14.649.

Sprejemno naznanilo.

V dvorazredno Slovensko trgovsko šolo v Ljubljani se bodo sprejemali učenci
dne 6. in 7. julija ter 16. septem. 1912 od 10. do 12. dop.

V pripravljalni razred se sprejemajo učenci, ki so stari vsaj 13 let ter so dovršili
najmanj štiri razrede ljudske šole.

V I. letnik se pa sprejemajo učenci, ki so stari najmanj 14 let in ki napravijo
posebno sprejemno skušnjo. Brez sprejemne skušnje se sprejmejo v I. letnik le učenci,
ki so z vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. razred kake srednje ali meščanske šole.

Pri sprejemu imajo prednost sinovi trgovcev in obrtnikov.

K vpisu naj pridejo učenci v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj
prinesejo krstni list, zadnje šolsko izpričevalo in K 15.— vpisnine in prispevka
k učilom.

Ostala pojasnila daje — tudi pismenim potom —

ravnateljstvo.

V Ljubljani, 20. junija 1912.

Prva ljubljanska higijenična mlekarna

priporoča

Yoghurt-bulgarsko kislo mleko

kakor tudi pasteurizirano polno mleko, posneto mleko, kislo mleko, sladko sme-
tano (Obers), kavino smetano, kislo mleko, sir.

Prima čajno maslo

v centrali: Slomškova ulica šte. 3 kakor tudi v prodajalnah in mlečnih pivnicah:
Lingarjeva ulica šte. 1, Poljanska cesta šte. 13, Florjanska ulica šte. 3, kjer se
vedno tudi gorko in mrzlo mleko dobiva.

Dostavlja se tudi na dom.

Z julijem 1912 začne „Slovenski Ilustrovani Tednik“ pri-
občevati nov roman

„V službi kalifa“.

„V službi kalifa“ je najznamenitejši roman izza vlade Arabcev v Španiji.
Ta roman je od konca do kraja zelo zanimiv, tako da bralec nestrpno
pričakuje nadaljevanja, ki ga seznanja z vedno zanimivejšimi dogodilji
glavnih oseb. V romanu se opisuje usoda jugoslovanskega kristjanskega
kraljeviča Strezinja, ki je bil prijatelj poveljnika telesne straže arabskih
kalifov (cesarjev) Wadha el Ameri in usoda kristjanske deklce Fatime.
Kot kraljevi odposlanec je Strezinja v sužnji Fatimi spoznal svojo roja-
kinjo. Fatima se je zaljubila v Strezinjo ter mu je po burnih dogodkih na
dvoru rešila življenje, a on pa njej zlato prostost. Ta roman je poln za-
nimivih zapletljajev in pretresljivih prizorov. Roman „V službi kalifa“ ni
nikak šuntroman, temveč ga je spisal odlični pisatelj dr. Vel. Deželic,

MOJA ŽENA

in vsaka pametna in varčna gospodinja rabi namesto dragega kravjega sirovega, kuhanega
ali namiznega masla boljše, zdraveje, redilneje in izdatneje in skoro polovico ceneje

margarino „Unikum“

Dobiva se povsod ali pa naroča naravnost.

Združene tvornice za margarino in sirovo maslo

Dunaj, XIV. Diefenbachgasse 59.

Potniki
v severno in južno AMERIKO
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst-Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtincama, električno
razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega
potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom,
svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.
Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni
agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

SIMON KMETETZ, Ljubljana,

Kolodvorska ulica šte. 26.